גוט יום טוב אלע אידן. דער מעשה איז געשען נישט לאנג צוריק אין ארץ ישראל. רב ירוחם מיללער איז א רב אין בת ים א שטאט אין דעם דרום זייט פון תל אביב. איין טאג האט ר' ירוחם באשטעלט א טעקסי ווייל ער האט געוואלט פארן קיין בני ברק וואו ער האט געהאט א פגישה מיט רב שך זצ"ל, 4:30 נאכמיטאג. ר' ירוחם איז געשטאנען אויפן גאס אפאר מינוט פריער ווייל ער האט געוואלט גלייך כאפן דעם טעקסי כדי אנצוקומען באצייטענס. אפאר מינוט שפעטער איז טאקע אנגעקומען דעם טעקסי.

דער טעקסי דרייווער איז געווען א פרייער איד וואס האט געהייסן "בעני." ר' ירוחם האט כסדר פרובירט צו מקרב זיין אידן. וועגן דעם האט ער אנגעהויבן צו רעדן מיט דעם דרייווער. דער דרייווער האט שטילער געמאכט דעם מוסיק, כדי ער זאל קענען רעדן מיט ר' ירוחם. אפילו דער דרייווער האט בכלל נישט געוויזן קיין אינטערעס אין אידישקייט, האט ר' ירוחם נאכאלס פרובירט אים מקרב צו זיין, ווייל מען קען קיינמאל נישט וויסן די השפעה וואס איינעמס ווערטער קענען האבן אויף א צווייטן. אזוי ווי צדיקים פלעגן זאגן "קיין ווארט איז נישט פארפאלן."

בקיצור האט ר' ירוחם אנגעהויבן צו רעדן וועגן אידישקייט מיט בעני. נישט נאר דאס אז בעני האט נישט געוויזן קיין אינטערעס אין אידישקייט, אבער, ער האט אפילו געמאכט חוזק פון עס, השם ירחם! ר' ירוחם האט געוואלט אים קעגנשטעלן אויף יעדע נקודה, אבער ער האט געוואוסט אז דאס איז נישט די וועג צו מקרב זיין די פרייע חברה. ווייל "אם אין יראה. אין חכמה," (אבות ג,יז) איינער וואס האט נישט קיין יראת שמים קען נישט משיג זיין קיין תורה. ר' ירוחם האט געהאט אסאך נסיון אין דעם תחום, ד"ה קירוב רחוקים, און ער האט פארשטאנען אז די בעסטע וועג מיט רוב פון די חברה איז קודם צו ווייזן דעם שיינקייט פון אידישקייט און נאר נאכדעם אויסלערנען די חכמה פון תורה. וועגן דעם האט ר' ירוחם זיך צוריקגעהאלטן פון ענטפערן שארף פאר דעם עם הארץ תינוק שנשבה, נאר ער האט פרובירט ארויסצונעמען אפאר פאזיטיווע נקודות וועגן אידישקייט.

זיי האבן זוכה געווען צו האבן קפיצת הדרך און דער טעקסי איז אנגעקומען 15 פריער ווי ר' ירוחם האט זיך פארגעשטעלט. בעני האט פארמאכט דעם טעקסי מיטער (וואס מעסט די פרייז פון דעם וועג) און ער האט געזאגט דעם פרייז פאר ר' ירוחם.

אלס נייגעריגקייט האט בעני געפרעגט ר' ירוחם וועמען ער איז געקומען צו באזוכן אין בני ברק. ר' ירוחם האט אים געזאגט אז ער קומט צו באזוכן רב שך זצ"ל. בעני האט גאר נישט געזאגט און ר' ירוחם האט פארשטאנען אז בעני האט נישט געוואוסט ווער רב שך איז!

"דו מיינסט צו זאגן אז דו ווייסט אפילו נישט ווער רב שך איז?" האט ר' ירוחם געפרעגט בעני מיט ערשטוינונג אין זיין קול.

"זאג מיר נאר פארוואס עס זאל זיין א חילוק ווער ער איז!" יעצט האט בעני אנגעהויבן צו רעדן חוצפהדיק נאכאמאל. "פארוואס דארפסטו גיין צו אן אלטען רבי?!?"

ר' ירוחם האט מסביר געווען פאר בעני אז ער איז געקומען צום רב שך שואל עצה צו זיין אויף עטליכע שאלות נוגע צו זיין קהילה אין בת ים. נישט נאר דאס, אבער ער האט אויך געוואלט מזכיר זיין אפאר חולים פאר רב שך.

די לעצטע פאר ווערטער וואס ר' ירוחם האט גערעדט האט אפעס אויפגעוועקט אין בעני. פלוצלינג האט ער אראפגעהאנגען זיין קאפ טרויעריקערהייט. ר' ירוחם האט געזען א עפענונג, און ער האט געוואלט עס אויסשפילן.

"פארוואס קוקסטו אויס אזוי צובראכן?" האט ר' ירוחם געפרעגט. "קענסטו עמיצן וואס איז קראנק?" האט ר' ירוחם געפרעגט ווייטער.

"אין אמת'ן אריין, איך האב גראדע א חבר וואס איז זייער נישט געזונט..." זיין קול איז פלוצלינג שטיל געווארן, אזוי ווי ער האלט צוריק טרערן. ר' ירוחם זאגט אים ער זאל זיך פארבינדען מיט אים און אריינגיין צוזאמען צום ראש הישיבה. ר' ירוחם האט אפילו פארלייגט פאר בעני אז ער איז גרייט צו באצאלן פאר די צייט וואס בעני וועט נישט ארבעטן, כדי בעני זאל נישט האבן קיין סיבה נישט מסכים צו זיין. בעני האט ב"ה מסכים געווען.

בעני איז געווען נערוועז אויפן וועג אריים צום רב שך. ער איז קיינמאל נישט אריינגעגאנגען צו א גדול. מען האט פארשאפט פאר אים א קאפל און ער האט עס אנגעטון פאר זיי זענען אריינגעגאנגען. רב שך האט זיי זייער ווארעם אויפגענומען, דורך דעם איז בעני גלייך בארוהיגט געווארן. רב שך האט גערעדט אביסל מיט ר' ירוחם שטילערהייט אויפן זייט, דאן האט רב שך געזאגט צו בעני, "איך פארשטיי אז דו האסט א חבר וואס איז נעבאך נישט געזונט, און ער דארפט א ברכה און תפילות, כדי ער זאל האבן א רפואה שלימה."

בעני האט געשאקעלט זיין קאפ צו ווייזן אז ער איז מסכים מיט דעם רב'ס ווערטער. ער איז געווען צו איבערגענומען צו רעדן צוליב דער יראת הכבוד וואס ער האט געהאט פאר דעם ראש הישיבה. בעני איז אויך געווען אביסל איבערראשט אז ר' ירוחם האט שוין מזכיר געווען זיין קראנקען חבר פארן רב, בעפאר זיין אייגענע שאלות וועגן די קהילה און די אנדערע חולים וכו'. "יא, דאס איז אמת..." האט בעני סוף כל סוף געענטפערט.

רב שך האט דעמאלט ארויסגענומען א סידור פון דעם ספרים שראנק און ער האט אנגהויבן צו זאגן אפאר קאפיטלעך תהלים. ווען רב שך האט זיך געענדיגט זאגן תהלים, האט בעני אים געבעטן אז ער זאל מאכן א "מי שברך" פאר דעם חולה. (עס זעט אויס אז די ביסל אידישקייט האט בעני יא געקענט.)

דער ראש הישיבה האט גלייך אנגעהויבן צו זאגן דער נוסח פון דעם מי שברך. ער האט זיך אפגעשטעלט ביי די נאמען, כדי בעני זאל עס קענען זאגן. בעני האט געזאגט דעם נאמען "ראקי" וואס איז זייער א מאדענע נאמען, און רב שך האט אים אפילו אנגעקוקט אנדערש. בעני האט מסביר געווען אז זיין קראנקער חבר איז נישט ווייניגער ווי זיין הונד!

דער ראש הישיבה האט נישט צוריקגעהאלטן איין רגע, נאר ער האט ווייטער געזאגט דעם מי שברך. ר' ירוחם איז געווארן מוראדיג פארשעמט, אבער עס האט נישט אויסגעקוקט אז עס האט געשטערט רב שך בכלל. בעני איז בארוהיגט געווארן און ער איז באלד נאכדעם ארויסגעגאנגען לאזענדיק ר' ירוחם צו רעדן מיט רב שך. עס איז געווען א גרויסע קידוש ה' און דורך דעם איז בעני געווארן נענטער צום אידישקייט.

נאכדעם וואס בעני איז ארויסגעגאנגען האט רב שך געזאגט פאר ר' ירוחם אז די תהלים און מי שברך זענען געווען מער וויכטיג פאר בעני ווי זיין הונד. ווייל אויב רב שך האט געקענט משמח זיין א איד און ממעט זיין זיין צער, איז עס געווען כדאי.

פון דעם מעשה זעט מען דעם כח פון אהבת ישראל, וואס איז אן ענין וואס איז שייך צו דעם יום טוב פון סוכות. סוכות ווערט אנגערופן "זמן שמחתנו" – די צייט פון אונזער שמחה. "אונזער שמחה" מיינט נישט נאר די שמחה פון "מיר" און "מיין משפחה," נאר, "זמן שמחתנו" איז משמע אז מען דארף מאכן זיכער אז אלע אידן זענען בשמחה.

סוכות איז א צייט ווען עס זענען דא אסאך נסיוניות אין די מצוות בין אדם לחבירו, למשל מיט די שכנים בשעת מען בויעט די סוכה, ביים קויפן די ד' מינים, וכו'. מען האבן אויך געהאט יעצט די געלעגענהייט צו מרבה זיין אין אהבת ישראל דורך העלפן יענעם אדער בארגן טולס פאר יענעם וגו'.

דורך ליב האבן און אכטונג געבן אויף יענעמס כבוד בפרט אין דעם הייליגען יום טוב פון סוכות, וועלן מיר אלע זוכה זיין אי"ה צו אלע השפעות טובות פון זמן שמחתנו. **גוט יום טוב אלע אידן.**

לע"נ אברהם בן ליפא ע"ה • נתרם לרפו"ש של שאשא מלכה בת גאלדא ור' מרדכי מענדל בן ציפורה יוטא

לע"נ עמרם בן שמעון ע"ה

כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבו (שבת קיח:)

לנדב דף זה לרגל שמחה או אירוע אחר, נא להתקשר למחבר מתתי' וואלפבערג 3234–362 (845)